

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟ ป่าตามหลักอภิธานิธรรม ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

STRENGTHENING THE PARTICIPATION OF THE PUBLIC SECTOR TO PREVEN AND SOLVE
THE PROBLEM OF HAZE AND FOREST FIRES ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF
ETHICAL PRINCIPLES IN THE AREA OF MAE THA DISTRICT LAMPHUN PROVINCE.

นพดล มโนแสง

Acting sub Lt. Noppadon Manosang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

Alistofung1012@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน 2.เปรียบเทียบความคิดเห็นของ
ประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า ใน
พื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. เสนอแนวทางการเสริมสร้างการ
มีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าตามหลักอภิธานิธรรม
ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิง
ปริมาณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการ
สัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม
ตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลพบว่า

1. ประชากรจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 394 คน มีระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม
ด้านการมีส่วนร่วมการวางแผนและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมประเมิน
ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบ ประชากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมี
ส่วนร่วมต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชากรที่มีอายุ ต่ำกว่า 21 ปี มีส่วนร่วมในการ

ป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันไฟป่า ในพื้นที่อำเภอแม่ทา น้อยกว่า ประชากรที่มีอายุมากกว่า
21 ปี ขึ้นไป

3. แนวทางการประยุกต์หลักจริยธรรม เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาค
ประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่า ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย
1. การประชุมเป็นนิตย 2.การพร้อมเพรียงกันประชุม 3.การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตาม
อำเภอใจ 4.การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา 5.การให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี 6. การส่งเสริมและรักษา
วัฒนธรรมประเพณี 7.การอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม

คำสำคัญ การมีส่วนร่วม. ภาคประชาชน. หลักจริยธรรม

Abstract

The objectives of this article are: 1. To study the level of people's sector participation in forest fire prevention and solution. in the area of Mae Tha District. Lamphun Province. 2. Comparison of people's opinions towards participation in the people's sector. To prevent and solve the problem of forest fire smog in the area of Mae Tha District. Lamphun Province. classified by personal factors. 3. Propose guidelines for enhancing the participation of the people's sector in preventing and solving the problem of forest fire haze according to the principle of morality in Mae Tha District. Lamphun Province. Use a quantitative research methodology. by collecting data by means of handing out questionnaires and qualitative research by interview method The statistics used in the data analysis were descriptive statistics. to analyze the general data of the sample The data were analyzed using frequency. percentage and standard deviation. 1. The population from the sample group of 394 people had a level of opinion on participation. Participation in planning and decision making Participation in the operation Participation in assessment Participation in receiving benefits at a high level in all aspects. 2. When classified by personal factors. populations with different ages were found. There are different opinions on

participation. When considering each aspect. it was found that the population under the age of 21 participated in the prevention and solution of forest fire smog. In the area of Mae Tha District. less than the population aged over 21 years. 3. Approaches to the application of the arihaniyadhamma principles To strengthen the participation of the people's sector in the prevention and resolution of forest fire smog In the area of Mae Tha District. Lamphun Province consisted of: 2. Coordinate meeting 3. Failure to enact or not abolish the ordinance arbitrarily 4. Obedience to supervisors 5. Honor and protection of women's rights 6. promotion and preservation of cultural traditions 7. righteous protection. protection.

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นฉบับที่รับรองสิทธิของประชาชนไว้มากมาย มีการกำหนดช่องทางที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้โดยการใช้สิทธิทางตรงตามที่บัญญัติไว้ในหลายมาตรา นอกจากสิทธิโดยตรงแล้วรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอีกหลายเรื่อง และมีประเด็นที่น่าสนใจที่ได้มีการบัญญัติไว้คือรัฐมีหน้าที่ต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย นอกจากนี้ มาตรา 78 ได้บัญญัติให้รัฐดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอันมาก เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการ หนึ่งที่ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง (จาตุร อภิชาติบุตร:2565)

จากการรายงานผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี รัฐบาลสมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2552 ถึง 30 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ได้กล่าวถึงแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (มาตรา 87) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 11 ระบุว่ารัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนา โดย 1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและ วางแผน
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งการจัดทำ
บริการสาธารณะ 3. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจ
รัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น 4. ส่งเสริม
ให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง 5. ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการ
พัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
(คณะรัฐมนตรีรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ : 2556)

นโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดเป็นอีกมิติหนึ่งที่สะท้อนถึงความพร้อมในการ
จัดการปัญหาที่หน่วยงานรัฐและประชาชนกำลังเผชิญร่วมกันโดยเฉพาะประเด็นเรื่องหมอกควันไฟป่า
อันเป็นนโยบายหลักหนึ่งที่พยายามดึงประชาชนเข้ามาส่วนร่วมให้มากที่สุด การประชุมเมื่อวันที่ 11
มกราคม 2564 ณ ศาลากลางจังหวัดลำพูน นายวรยุทธ เนาวรัตน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน พร้อม
ด้วยคณะกรรมการศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดลำพูน และหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ เพื่อป้องกัน
ปัญหา ไฟป่าหมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 โดยได้กำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไขปัญหา
ไฟป่าและหมอกควัน 2564 จำนวน 9 มาตรการ ได้แก่ 1.การส่งเสริมอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ 2.การ
สื่อสารและสร้างการรับรู้ให้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง 3.การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน 4.
การส่งเสริมการใช้ข้อมูลทางวิชาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและฝุ่นละออง 5.การบัญชา
และบูรณาการทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6.การป้องกันเฝ้าระวังและดับไฟ 7.การใช้มาตรการสร้าง
แรงจูงใจและการบังคับใช้กฎหมาย 8.การบรรเทาผลกระทบจากฝุ่นละอองและการแก้ไขปัญหาหมอก
ควันข้ามแดน 9.การฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่ได้รับความเสียหายจากไฟไหม้ (วีรยุทธ ชนกล้าหาญ) ดังนั้น การ
แก้ไขปัญหาไฟป่าจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องตระหนักถึงสาเหตุการเกิดไฟป่า ด้วยเช่นกันเสมอกับ
การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หากแก้ไขไม่ถูกจุดแล้วยากที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ในการรับรู้ข่าวสาร
เกี่ยวกับไฟป่านั้น ได้ส่งผลกระทบด้านบวกต่อพฤติกรรมการควบคุมไฟป่า และปัจจัยเรื่องช่วงเวลา
ของการตั้งถิ่นฐานมีผลต่อการมีจิตสำนึก เกิดความรักและ ห่วงเห่น (จันทนา นามเทพ : 2542)การที่
ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ย่อมหมายถึงชุมชนนั้น จะมีมีส่วนได้ส่วนเสียหรือมี

ผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งด้วย หากประชาชนไม่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อดำรงชีพ จึงไม่เห็น
ความสำคัญในการให้ความร่วมมือกับรัฐในการป้องกันไฟป่า (ธีระพงษ์ สุวรรณพัฒน์ : 2543)
หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีกิจกรรม ด้านไฟป่าเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการมีส่วนร่วม
ในการป้องกันไฟป่า รวมทั้งมีการประสานงานระหว่างรัฐกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง การสื่อสารระหว่าง
เจ้าหน้าที่และประชาชน ยังคงมีความหวาดระแวงในพื้นที่ เป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนา อีกทั้งยัง
ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอในการสร้างวิทยาการ
กระบวนการได้และขั้นตอนที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมวิทยาการกระบวนการเกิดความรู้ความเข้าใจยัง
ไม่มีประสิทธิภาพพอเพียงที่จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป (สีศึก ฤทธิเนติกุล : 2540) อำเภอแม่ทา
จังหวัดลำพูนเป็นพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด ตั้งอยู่เชิงเทือกเขาขุนตาน มีประชากรประมาณ 38.824 คน
ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควัน
ไฟป่าในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน (บรรยายสรุปอำเภอแม่ทา : 2563) โดยนำหลักธรรมมาใช้ในการ
การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักธรรมที่สอดคล้องกับงานวิจัย คือเลือกใช้
หลักอปริหานิยธรรม 7 ประการ ซึ่งประกอบด้วย 1) การประชุมเป็นนิตย 2) การพร้อมเพรียงกัน
ประชุม 3) การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ 4) การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา 5) การ
ให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี 6) การส่งเสริม และรักษาวินัยธรรมประเพณีอันดีงาม 7) การ
อารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม (อง.สศตค. 23/20/18.)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควัน
ไฟป่า ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมภาคประชาชน
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
3. เพื่อเสนอแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าตามหลักอปริหานิยธรรม ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) พื้นที่วิจัย คือ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำนวน 6 ตำบล 71 หมู่บ้าน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 394 คน มาจากการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนโดยเทียบสัดส่วน (Proportional Multi-Stage Random Sampling) โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมการวางแผนและตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมประเมิน 4) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ จำนวนรวม 24 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า มี 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 – 5 หมายถึง ระดับการบริหารอยู่ในตั้งแต่ระดับ น้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก มากที่สุด ตามลำดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและการประยุกต์เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ตามหลักธรรมาภิบาลนิยธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบของแบบสอบถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นตามขั้นตอนดังนี้ 1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ 2. หาคความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index : IOC) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 – 1.0 หมายความว่า แบบสอบถามมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ 3. หาคความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้

ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) ประชาชนในพื้นที่อำเภอป่าซาง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีการของครอนบาคห์ (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.980 2) แบบสัมภาษณ์โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1. ด้านการประชุมเป็นนิยต์หรือการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ 2. ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม 3. ด้านการไม่บัญญัติหรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ 4. การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา 5. ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสตรีและเด็ก 6. ด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมอันดีงาม 7. ด้านการอารักขา คุ้มครองปกป้อง อันชอบธรรม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบตัวต่อตัว (In-depth Interview) และทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเสียง ใช้ศึกษาหาแนวทางการเสริมสร้างประสิทธิผลการบริหารงบประมาณ ระหว่างเดือน 15 สิงหาคม ถึงเดือน 20 ธันวาคม พ.ศ. 2564 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้ 1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสารสังเคราะห์ข้อมูลนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.29) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ตามหลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ 1.ด้านการมีส่วนร่วมการวางแผนและตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.28. S.D. = 0.323) 2.ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{X}$ = 4.28. S.D. = 0.470) 3. ด้านการมีส่วนร่วมประเมิน ($\bar{X}$ = 4.29. S.D. = 0.460) 4. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ดำเนินการ ($\bar{X}$ = 4.30. S.D. = 0.475) วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิ

การศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า 2.1) จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าตามหลักอธิปไตยธรรมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 2.2) จำแนกตามอายุ พบว่า การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าตามหลักอธิปไตยธรรมแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 3 แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าตามหลักอธิปไตยธรรม ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ต้องเกิดการบูรณาการการทำงานทั้งของประชาชนในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ส่วนราชการ ประชุมชี้แจงและร่วมดำเนินการกำหนด กฎระเบียบ และข้อบังคับ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมาย ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ มีการบูรณาการทำงานระหว่างประชาชนในพื้นที่ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังและป้องกันการลักลอบเผาป่า ด้านการมีส่วนร่วมประเมิน เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส สร้างจิตสำนึกเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน มีแหล่งต้นน้ำลำธาร มีแหล่งอาหารที่สำคัญของชุมชน

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าตามหลักอธิปไตยธรรม ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมประเมิน ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมการวางแผนและตัดสินใจ ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อำเภอแม่ทา มีการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่า ในระดับที่น่าพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ วิจักขณ์ เพชรนุช . ฤกษ์ภา นันทเพ็ชร ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้าน) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิเคราะห์ระดับ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
ที่สุด

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ ที่ 2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกัน
และแก้ไขหมอกควันไฟป่าตามหลักอปธานิธรรม ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยจำแนก
ตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า ประชากรที่มี เพศ
วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็น ส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกัน
และแก้ไขหมอกควันไฟป่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากการวิจัยนี้ชี้ว่า การมีส่วน
ร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าของอำเภอแม่ทา ไม่ได้คำนึงถึง เพศ
วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ บุญยัง วอนมะณี ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมี
ส่วนร่วมของประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงหมายเลข 8 เมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วมของประชาชน
ต่อการบำรุงรักษาทางหลวงหมายเลข 8 เมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว ในภาพรวมและรายได้ไม่แตกต่างกัน ในส่วนของอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็น
เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่า แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจักขณ์ เพชรนุช . กฤษฎา นันทเพ็ชร
ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล
(ตำบลละ 5 ล้าน) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธยา จังหวัด
ชลบุรี มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี
แตกต่างกัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาค
ประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าตามหลักอปธานิธรรม ในพื้นที่อำเภอ
แม่ทา จังหวัดลำพูน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ต้องเกิดการบูรณาการการทำงาน
ทั้งของประชาชนในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ส่วนราชการ ประชุมชี้แจงและร่วมดำเนินการ
กำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมาย ด้านการมี
ส่วนร่วมดำเนินการ มีการบูรณาการทำงานระหว่างประชาชนในพื้นที่ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเฝ้า
ระวังและป้องกันการลักลอบเผาป่า ด้านการมีส่วนประเมิน เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมประเมินผล

รายงานสืบจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 1 เรื่อง “พระพุทธศาสนา กับ แนวโน้มโลกยุคใหม่ : วิถีศรัทธา
 บารัวีชัยสู่อารยธรรมร่วมสมัย” “Buddhism and New Global Trends : The Footprint of Khrua Sriwichai Towards
 Contemporary Civilization”

การดำเนินงานกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกคว้นไฟป่า และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส สร้างจิตสำนึกเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน มีแหล่งต้นน้ำลำธาร มีแหล่งอาหารที่สำคัญของชุมชน
 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกคว้นไฟป่าตามหลักอปริหานิยธรรม ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ดังแสดงในแผนภาพ

“การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกคว้นไฟป่า”

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนตามหลักอปริหานิยธรรม ๗

๑. ด้านการประชุมเป็นนิตย หรือการประชุมกันอย่างเป็นระบบ
 - เป็นขั้นตอนในการบูรณาการการทำงานร่วมกันเป็นทีม ร่วมวางแผน กำหนดแนวทาง วิธีการ ขั้นตอนการทำงาน และการกำหนดออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นที่ให้เกิดความคิดเห็นแลกเปลี่ยน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมไปถึงการติดตามงานที่ได้รับมอบหมาย
๒. ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม
 - เข้าประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน ตรงต่อเวลา ไม่ควรออกจากที่ประชุมตามความพึงพอใจของตน ที่ประชุมมีมติอย่างระมัดระวังในเรื่องข้อห้าม และไปปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างพร้อมเพรียงกัน
๓. ด้านการไม่เบียดเบียน หรือไม่ละเมิดอธิปไตยอันชอบธรรม หรือ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของชุมชน
 - ร่วมดำเนินการกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ซึ่งเป็นที่อมรับของทุกฝ่าย ไม่ขัดต่อกฎหมาย รับฟังความคิดเห็นของประชาชน แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น ออมรับใน คติกา และเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม
๔. ด้านการเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ผู้นำชุมชน หรือการให้เกียรติปราชญ์ผู้รู้ในชุมชน
 - ปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ปราชญ์ที่มีความเชื่อมั่นศรัทธาจากชาวบ้านเป็นบุคคลต้นแบบในการดำเนินชีวิต ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้สั่งสมมาใช้ในการแก้ไขหรือกระตุ้นสร้างจิตสำนึก ของคนในชุมชนให้เกิดจิตสำนึก จิตสาธารณะ และจิตอาสา
๕. ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิเสรี การสนับสนุนให้ผู้หญิงและเด็กเข้าร่วมมีบทบาท
 - ให้โอกาสผู้หญิงและเด็กเยาวชน ส่งเสริม สนับสนุน ให้ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
๖. ด้านส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม การเคารพและปกป้องสถานที่สำคัญในชุมชน
 - สร้างการมีส่วนร่วมปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน เกิดความหวงแหนปกป้องสถานที่สำคัญในชุมชน
๗. ด้านการรักษาศาสนา คุ้มครอง ป่าบ่อน้ำ อันธพาล หรือการคุ้มครองพระสงฆ์และภิกษุสงฆ์และภิกษุณี
 - บูรณาการประชาชนกับพระสงฆ์เข้ามามีส่วนในการดูแลปกป้องผืนป่า ทำกิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างพระสงฆ์กับชุมชน เช่น การ บวชป่า ปลูกป่า เป็นต้น

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกคว้นไฟป่า

- อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
- ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการร่วมดำเนินการในการแก้ไขปัญหามอกคว้นไฟป่า
 - ประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันและร่วมกัน สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดความหวงแหนทรัพยากรป่าไม้
 - ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - สร้างการสร้างความเข้าใจอันดีต่อการบูรณาการ

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกคว้นไฟป่า ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ”

แผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย
 ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

จากแผนภาพองค์ความรู้จากการวิจัย การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าตามหลักอภิธานิธรรม ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สรุปได้ว่าการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนตามหลักอภิธานิธรรม 7 ประกอบไปด้วยหลัก 7 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีข้อค้นพบที่สำคัญ คือ 1. ด้านการประชุมเป็นนิตย หรือการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ เป็นขั้นตอนในการบูรณาการการทำงานร่วมกันเป็นทีม ร่วมวางแผน กำหนดแนวทางวิธีการ ขั้นตอนการทำงาน และการกำหนดออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เปิดพื้นที่ให้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมไปถึงการติดตามงานที่ได้รับมอบหมาย 2. ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุมเข้าประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน ตรงต่อเวลา ไม่ควรออกจากที่ประชุมตามความพึงพอใจของตน ที่ประชุมมีมติอย่างไร ควรเคารพในเสียงข้างมาก และนำไปปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างพร้อมเพรียงกัน 3. ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ หรือการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของชุมชน ร่วมดำเนินการกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ไม่ขัดต่อกฎหมาย ยอมรับใน กติกา และเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม 4. ด้านการเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ผู้นำชุมชน หรือการให้เกียรติปราชญ์ผู้รู้ในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้นำชุมชนที่อาศัยความเชื่อมั่นศรัทธาจากชาวบ้านเป็นบุคคล ต้นแบบในการดำเนินชีวิต ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้สั่งสมมาใช้ใน เพื่อกระตุ้นสร้างจิตสำนึก ของคนในชุมชนให้เกิดจิตสำนึก จิตสาธารณะ และจิตอาสา 5. ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี การสนับสนุนให้ผู้หญิงและเด็กเข้ามามีบทบาท ให้โอกาสผู้หญิงและเด็กเยาวชน ส่งเสริม สนับสนุน ให้ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน 6. ด้านส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม การเคารพและปกป้องสถานที่สำคัญในชุมชนสร้างการมีส่วนร่วมปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน เกิดความหวงแหนปกป้องสถานที่สำคัญในชุมชน 7. ด้านการอารักขาคุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม หรือการคุ้มครองพระสงฆ์และผู้ดูแลปกป้องป่า บูรณาการประชาชนกับพระสงฆ์ในพื้นที่ในการดูแลปกป้องผืนป่า ทำกิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างพระสงฆ์กับชุมชน

สรุปผลการวิจัย

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่อำเภอแม่ทา การประชุมเป็นนิตยเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการบูรณาการการทำงานร่วมกันเป็นทีม ร่วมวางแผน กำหนดแนวทาง วิธีการ ขั้นตอนการทำงาน และการกำหนดออกกฎ ระเบียบ

ข้อบังคับ ทำให้ทราบถึงปัญหา เปิดพื้นที่ให้ประชาชนในพื้นที่ได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยน แบ่ง
หน้าที่ความรับผิดชอบ รวมไปถึงการติดตามงานที่ได้รับมอบหมาย ร่วมดำเนินการกำหนด กฎ
ระเบียบ และข้อบังคับ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ไม่ขัดต่อกฎหมายยอมรับใน กติกา และเสียงส่วนใหญ่
ใหญ่ในที่ประชุมที่ประชุมมีมติอย่างไร ควรเคารพในเสียงข้างมาก และนำไปปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับ
มอบหมายอย่างพร้อมเพรียงกัน อีกทั้ง การที่ผู้นำหรือปราชญ์ชาวบ้าน ที่ประชาชนให้ความเชื่อมั่น
และศรัทธา เป็นบุคคลต้นแบบในการดำเนินชีวิต ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ วิถีคิดที่ได้สั่งสมมาใช้ใน เพื่อ
กระตุ้นสร้างจิตสำนึก ของคนในชุมชนให้เกิดจิตสำนึก จิตสาธารณะ และจิตอาสา และเปิดให้โอกาส
ผู้หญิงและเด็กเยาวชนคนรุ่นใหม่ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของ
ตนเอง เสริมสร้างการมีส่วนร่วมปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน เกิดความหวงแหนปกป้องสถานที่สำคัญใน
ชุมชน บูรณาการประชาชนกับพระสงฆ์ในพื้นที่ในการดูแลปกป้องผืนป่า ทำกิจกรรมร่วมกันระหว่าง
พระสงฆ์กับชุมชน อาศัย ความเชื่อ ความศรัทธา กุศโลบายมาใช้ เช่นการ บวชป่า ปลูกป่า สืบชะตา
ป่าไม้ เป็นต้น และใช้หลักการมีส่วนร่วมรวมเข้ากับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นข้อคิดในการ
ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการ
ป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุก
ด้าน ดังนั้น อำเภอแม่ทา สามารถนำข้อมูลที่ได้ในการศึกษานำไปปรับปรุงการมีส่วนร่วมของภาค
ประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่า เพื่อพัฒนาการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าใน
พื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนใน
การป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่า ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วน
บุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า ประชากรที่มี เพศ วุฒิการศึกษา
อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไข

หมอกควันไฟป่า ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชากรที่มีอายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกัน อำเภอแม่ทา ควรมีการส่งเสริมการอบรมสร้างองค์ความรู้ ให้ประชาชน เกิดความรู้ใหม่ๆ เกิดจิตสำนึกถึงการมีส่วนร่วมการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า และเกิดจิตสำนึกในการหวงแหนอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่อำเภอแม่ทา เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและประชาชน ในพื้นที่ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันเป็นทีม ร่วมวางแผน กำหนดแนวทาง วิธีการ ขั้นตอนการทำงาน และการกำหนดออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ไม่ขัดต่อกฎหมาย ยอมรับใน กติกา และเสียสละส่วนใหญ่ในที่ประชุมที่ประชุมมีมติอย่างไร ควรเคารพในเสียงข้างมาก เปิดพื้นที่ให้ประชาชนในพื้นที่ได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยน รวมไปถึงการติดตามการดำเนินงาน การที่ ผู้นำหรือปราชญ์ชาวบ้าน ที่ประชาชนให้ความเชื่อมั่นและศรัทธา เป็นบุคคลต้นแบบในการดำเนินชีวิต สร้างจิตสำนึก ของคนในชุมชนให้เกิดจิตสำนึกหวงแหน ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ มีจิตสาธารณะ และ จิตอาสา ในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันป่าในพื้นที่ และเปิดให้โอกาส ผู้หญิงและเด็กเยาวชนคนรุ่นใหม่ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของ ตนเอง รวมทั้งมีการบูรณาการประชาชนกับพระสงฆ์ในพื้นที่ในการดูแลปกป้องผืนป่า ทำกิจกรรม ร่วมกันระหว่างพระสงฆ์กับชุมชน อาศัย ความเชื่อ ความศรัทธา กุศโลบายมาใช้ เช่นการ บวชป่า ปลุกป่า สืบชะตาป่าไม้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ (องค์ความรู้) เกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการ ป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าตามหลักอปุริทานิยธรรม ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของ ภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่า โดยใช้หลักธรรมอื่นนอกจากหลักธรรม อปุริทานิยธรรม 7 เช่น หลักอิทธิบาท 4 ญาณมรรค 8 ประโยชน์ 4 เป็นต้น ควรมีการศึกษาแรงจูงใจของ ประชาชนในการป้องกันและแก้ไขหมอกควันไฟป่าในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ควรศึกษาถึง

บทบาทและหน้าที่ของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า ในพื้นที่อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน และ ศึกษาถึงหลักธรรมอริยบท 4 ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการด้านอื่นๆเพื่อให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพได้หลากหลายมากขึ้น

References

- จาตุร อภิชาติบุตร หลักประชาธิปไตย. (2561). “การมีส่วนร่วมของประชาชน”. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล (Individual Study) . วิทยาลัยศิลปวัฒนธรรมบุญ สำนักงานศิลปวัฒนธรรมบุญ.
- วิชญ์ หยกจินดา. (มปป). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกว้างตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี”. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรณิฉัย นิติโรจน์. (2557). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร: ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเองเขตวังทองหลาง”. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายและการจัดการ). คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จันทนา นามเทพ. (2542). “พฤติกรรมที่มีผลต่อการควบคุมไฟป่าของประชาชนในเขตพื้นที่แนวกันชนของเขตการศึกษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง”. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธีระพงษ์ สุวรรณพัฒน์. (2543). “ความร่วมมือในการป้องกันไฟป่าของราษฎรบ้านไร่เปิง”. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- บุญยัง วอนมะณี. (2561). “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบำรุงรักษาทางหลวงหมายเลข 8 เมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”. วารสารบัณฑิตศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิจักขณ์ เพชรนุช . กฤษฎา นันทเพ็ชร. (2560). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้าน) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ย

รายงานสืบจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 1 เรื่อง “พระพุทธศาสนา กับ แนวโน้มโลกยุคใหม่ : วิถีครู
บาศรียชัยสู่อารยธรรมร่วมสมัย” “Buddhism and New Global Trends : The Footprint of Khruba Sriwichai Towards
Contemporary Civilization”

อินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี”. วารสารสาขามนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์ และศิลปะ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.